

FŐVÁROSI

A VÁROSHÁZA ÉS AZ ELŐLJÁRÓSÁGO

Fővárosi 1950 1/2

A főváros új költségvetése

(Részletek Pongrácz Kálmán polgármester elvtárs költségvetési közlönyéből.)

A költségvetés tárgyalása mindig nagy esemény egy község életében, különösen egy tervgazdálkodást folytató népi demokrácia fővárosának életében. Hiszen minden költségvetés egyúttal a költségvetést összeállító közületnek programja is és minden költségvetési vita tulajdonképpen megárgyalása a község egész következő évi munkatervének.

A benyújtott 1950. évi fővárosi költségvetés jelentőségét különösképpen aláhúzza az a tény, hogy Nagy-Budapest részére készült és egybeesik az ötéves terv megindulásával.

Pártunk, a Magyar Dolgozók Pártja hároméves terv sikeres befejezésének és az ötéves terv megindulásánál időpontját látta alkalmasnak arra, hogy megteremtse Budapest közigazgatási egységét. A régi, reakciós rend úri vezetői nem akarták Nagy-Budapest megvalósítani, mert félték attól, hogy a fővárosban a munkásosztály túlsúlyra jut. Az egyesítéssel valóban a munkásosztály súlya, vezető szerepe az eddiginél jobban ki fog domborodni a főváros egész életében. Nagy-Budapest területén él az ország pari munkásságának mintegy 60 százaléka, Budapest volt eddig a magyar munkásmozgalom központja, a munkásosztály, a dolgozó nép, Pártunk legszervezettebb bázisa. Ezt a bázist erősítjük mi most meg a permvárosok és Budapest egyesítésével. A főváros mindig jelentős szerepet töltött be az országban. Az egyesítés megsokszorozza fővárosunk politikai, gazdasági és kulturális erejét.

A főváros költségvetése egy része a nemzeti költségvetésnek és így részese mindannak a fejlődésnek, amely a népi Pártunk vezetésével gazdasági és politikai téren elért.

Ma már minden dolgozó előtt világos, hogy az a nagy fejlődés, amely országunkban az utóbbi években végbement, köszönhető elsősorban Pártunknak, a kommunisák pártjának, munkásosztályunknak, mely Rákosi Mátyás vezetésével, a Szovjetunió segítségével és gazdag tapasztalatai alapján rombadöntött országunkat újjáépítette.

A Magyar Kommunista Párt által kezdeményezett és kidolgozott hároméves tervet 2 év és 5 hónap alatt teljesítettük, gyáriparunk termelése a terv eredményeként ma már 40 százalékkal meghaladja az 1938-as évi termelés színvonalát. Ennek folyamánaként az ország színvonalát mintegy 37 százalékkal magasabb a háború előttié.

Minden eredményeket csak úgy tudjuk elérni, hogy dolgozóink a munkaversenyekkel, a termelékenység fokozásával, az újítómozgalom fejlesztésével, olyan eredményeket értek el, amelyek a termelés jelentős emelkedéséhez vezettek.

Az 1950. január 1-ével megindult ötéves terv óriási perspektívát nyit meg az egész ország, és így a főváros előtt is. A tervtörvényben elfogadott 50,9 milliárd forintból jelentős beruházások esnek a fővárosra. Így az ötéves tervben megépítjük a földalatti vasutat, a még hiányzó Dunahídjainkat, az új Nemzeti Színházat. Az egészségügyi és kulturális intézmények egész sorát létesítjük, közlekedésünket pedig megjavítjuk. Természetesen, ezeken a fontos fővárosi létesítményeken kívül a főváros lakossága részesül mindazokból az eredményekből, amelyeket népgazdaságunk fejlesztésével, a termelés fokozásával elérünk.

A decentralizáció bevezetése a főváros gazdálkodásába és az egész közigazgatásba: jelentős lépés előre, a szocialista közigazgatás megteremtése felé. A kerületi előljáróságok hatáskörének kiterjesztése gyorsabbá és jobbbá teszi az ügyek intézését, mert helyileg közel vannak a problémák és támaszkodni tudnak a kerületi lakosság széles tömegeire mindennapi munkájuk elvégzésében. A decentralizáció bevezetése ugyanakkor lehetővé teszi a központi igazgatás részére azt, hogy irányt vegyen a bürokratikus ügyintézés fokozott kiküszöbölésére.

Az elért eredmények mellett ismerjük azokat a hibákat és hiányosságokat, amelyeket közigazgatásunkban még ma is megtalálunk. A hibák

közé tartozik az is, hogy egyes vonalakon még láthatók a bürokráciának azok a kinövésai, amelyeket eddig még nem sikerült elávolítani. Ennek okát abban kell keresni, hogy még mindig vannak olyan jogszabályok, amelyek már elavultnak tekintetűek és egyáltalán nem tükrözik vissza a közgazgatás megváltozott szellemét és nem alkalmasak a mai életben arra, hogy közigazgatásunk alapját képezzék. A főváros ezzel kapcsolatban mindent megtesz és eddig is igyekeztünk minden megtenni, hogy a bürokráciát közigazgatásunkból teljesen kiküszöböljük és olyan városigazgatást valósítsunk meg, amely egy, a szocializmus felé haladó ország fővárosához méltó. Ebben a feladatban elsősorban azok a káderek voltak nagy segítségünkre, akik az üzemekből kerültek a közigazgatásba és onnan új levegőt hoztak a városba és régi falai közé. Pártunk útmutatása szerint arra törekedtünk és törekszünk, hogy a fővárosi közigazgatásba is minél több kádert vonjunk be a munkásosztály sorából, hogy ezzel is biztosítsuk a munkásosztály súlyát a főváros közigazgatásában.

Komoly gondot fordítottunk 1950-ben a káderek szakmai és politikai továbbképzésére. Arra törekedtünk, hogy a közigazgatási dolgozók a világ leghaladóbb országának, a Szovjetunióknak közigazgatását megismerjék, előadásokon, tanfolyamokon és szaklapokon keresztül.

Megváltozott a fővárosi igazgatási és vállalati dolgozók viszonya is a munkához. Ennek bizonyítékai a fokozódó munkaversenyek, a számos újítási javaslat, valamint az, hogy a Szakszervezetek Országos Tanácsa több fővárosi dolgozót tüntetett ki kiváló, illetve élmunkásjelvényvel. A munkához való új viszony megnyilatkozása volt a Sztálin elvtárs születésnapja alkalmával, a fővárosi üzemekben, hivatalokban megindított munkaversenyek is, valamint a sztálini műszak sikeré is. Ezzel is bebizonyították a főváros régi és új munkásai, tisztviselői, hogy követik Pártunkat és egyek azokkal, a célkitűzésekkel, amelyeket Pártunk, a szocializmus építése érdekében az ország dolgozói elé tárt.

Pártunk központi vezetősége január 22-én határozatot hozott a szocialista munkaverseny eredményeinek megszilárdításáról és továbbfejlesztéséről. A főváros dolgozói ezt a határozatot megszívlelték és az abban foglalt útmutatásoknak pontosan eleget tettek. Biztosak vagyunk abban, hogy a főváros dolgozói az ötéves terv előttünk álló komoly városfejlesztési problémáit megoldják.

Az ötéves tervben fővárosi lakásépítésre 500 millió forint van előirányozva. Ezen belül az első tervévben 75 millió forintos keretben 950 új lakást építünk Angyalföldön, Kőbányán, Kispesten és Csepelen. Az új lakásépítkezéseken felül, mintegy 500 romos lakás helyreállítását is megkezdjük és azokat az 1950. év első felében adjuk át rendeltetésüknek.

A lakásépítkezés mellett gúlypontot képez a népgazdasági tervben a közművi hálózat, különösen a víz- és csatornahálózat bővítése és kiterjesztése a Budapesthez csatolt új kerületek területén.

Az ötéves népgazdasági tervről szóló törvény kimondja, hogy a fővároshoz tartozó településeket 168 millió forintos beruházással be kell vonni a főváros víz- és csatornahálózatába. A hálózat fejlesztésére az 1950. évben 4 millió forintot fordít a Vízművek. Az ötéves terv alatt az erre a célra fordított összeg meg fogja közelíteni a 35 milliót.

Az ötéves terv folyamán a Csatornázási Művekre nagy feladatok várnak: a volt permközségek és permvárosok csatornázási kérdéseinek megoldása, illetve azoknak a megfelelő fővárosi hálózattal való összhangbahoza. Külön ki kell emelni, hogy a Csatornázási Művek 1950. évi beruházásainak mintegy 60 százaléka a permvárosokban elvégzendő csatornaépítésre fordítjuk. Így megépítjük, illetve elkezdjük építeni a csepeli csatornahálózatot 3 millió, az újpesti 2,5 millió, a kispesti 1,5 millió forint költséggel, már az ötéves terv első évében. De meg fogjuk oldani az ötéves terv során Rákospalotán, Pestújhelyen, Lőrincen, Erzsé-

bet, Budafokon, Albertfalva csatorna-zásának fejlesztését is.

A fővároshoz csatlakozott permközségek gázellátási problémái megoldásánál nehézséget okoz az azok szétváltsága, illetve a közcshálózat megépítésének magas költsége. Ezért közölhetem, hogy folyamatban van a palackgáz terjesztésének és a Fővárosi Gázművek hálózatfejlesztési politikájának összhangbahoza. E koordináció eredményeként a palackgáz a városi gáz előfutárját fogja képezni és a nagy költséget igénylő csőhálózat kiterjesztését elsősorban ott hajtjuk végre, ahol a terület beérte a csőhálózat lefektetésére.

Az ötéves tervben újításra 180 milliót irányoztunk elő. Ebből az első tervévben 23 millió forintot használunk fel. A kell építeni Csepel főútvonalát, a Rákóczi Ferenc utat és jelentős újításokat hajtunk végre Újpesten a Vécei-utcában, Kispesten az Ady Endre-utcában, Erzsébeten a Lázár-utcában, Budafokon a Tóth József-utcában stb. A Dózsa György-úti aluljáró kiterjesztésére és a Dózsa György-úton a folyamatos villamosközlekedés megteremtésére szolgáló újításra 3,5 millió forintot költünk.

Az ötéves közlekedési tervben elsőrendű feladat lesz a belső városrészekről még ma is elmaradt külső kerületek hiányos és rossz közlekedésének továbbfejlesztése és megjavítása. Általában a közlekedési utakon a területeken kívánjuk fejleszteni, ahol az hatalmas munkástömegeket érint. Így tervbe vesszük a csepeli gyorsvasút megépítését, egy Csepel-Kőbánya trolibuszvonallal megépítését, hogy a dolgozóknak a munkahelyükre jutását elősegítsük. Előljáróban már említhetem, hogy szerepel az ötéves népgazdasági tervben a földalatti gyorsvasút megépítése. Ez a terv egyik legjelentősebb alkotása lesz, amelynek építésénél a Szovjetunió gazdag tapasztalatait hasznosítjuk. A földalatti vasút építését nem a főváros, hanem a közlekedési minisztérium fogja lebonyolítani.

A főváros 1950. évi költségvetésében jelentős összegeket fordít a közegészségügyi feladatok ellátására. A költségvetésnek mintegy 25 százalékát jelentik ezek a kiadások. 1938-ban ugyanezekre a célokra a költségvetés 12 százalékát fordították.

Az ötéves terv első évében megkezdjük és nagyrészt elkészítjük a László-kórház területén épülő elkülönített és megfigyelőépület építkezésének munkálatait, mintegy 12 millió forint költséggel. Ezzel kiküszöböljük a nem modern építkezési járványkórházakban előforduló átfertőzéses betegségeket. Az 1950-es évben a közegészségügyi intézmények szolgáltatása terén is javulás fog mutatkozni.

Az anya- és csecsemővédő intézetek fenntartási költségei 18 millió forintot tesznek ki. Az ötéves terv első évében 4 új bölcsődét létesítünk, ebből egyet a IX. kerületben 120 férőhellyel, egyet-egyét pedig a VII. kerületben, Újpesten és Lőrincen 60-60 férőhellyel.

Az 1950. évi költségvetés biztosítja az összes budapesti általános iskolák fenntartását. Ebben a tanévben Budapesti iskoláiban mintegy 140.000 tanuló oktatásáról gondoskodunk.

Az országban elsőnek valósítottuk meg a tanulószobák rendszerét és ma már a legfontosabb helyeken 48 tanulószobával rendelkezünk.

A főváros jelentős összegeket költ kulturális intézetek fenntartására. Így a Népművelési Központ költségvetése 1,5 millió forint, s a Fővárosi Zenekaré pedig 2,5 millió forint. A legjelentősebb előírányzat ezen a vonalon a Fővárosi Könyvtár költségvetésében szerepel 5 millió forinttal. 1950-ben az ötéves terv első évében további 4 fiókkönyvtár felállítását vetjük programunkba, többek között Pesterzsébeten, Kispesten és Újpesten.

Tudjuk, hogy a költségvetés végrehajtása komoly feladatot ró a fővárosi üzemek és közigazgatás dolgozóira. Munkáinknak arra kell irányulni, hogy a főváros gazdálkodásában még meglévő rejtett tartalékokat m'előbb felfedjük. Ezt úgy tudjuk elérni, ha munkánkat még jobban megszervezzük, az ellenőrzést hatékonyabban foganatosítjuk, helyes káderpolitikát folytatunk és minden fővárosi dolgozó munkájában érvényesítjük az egyéni felelősség tudását.